

A nukleáris energiától az agyenergiáig

Az 1990-es évek fejlődési irányzatai rendkívül kedvező feltételeket teremtenek a fejlődés elősegítéséhez és ebben a korszerű információs hálózat fontos szerepet játszhat.

A következő általános célokat emelhetjük ki:

- Egyre nagyobb fontosságú lesz az értelmes elfoglaltságok támogatása.
- A társadalom részéről a polgároknak nyújtott szolgáltatásokat hatékonyabbá kell tenni.
- Növelni kell az intenzív kommunikáció és információtovábbítás érettségét.
- A vélemény-nyilvánítási szabadság egyre nagyobb mértékben válik az egyes ember tulajdonává azért, hogy több önkifejezési csatorna áll rendelkezésére.

E jelentés célja, hogy néhány olyan lehetőségre hívja fel a figyelmet, amelyet az új eszközök kínálnak fel a kreatív, hatékony emberi fejlődés elősegítése érdekében. Ezek az új eszközök jelentős mértékben az aktív ipari tevékenységeken alapulnak, de politikai intézkedésekkel is lehet segíteni, hogy a tudás társadalmi a hatékonyság és az emberiség irányába fejlődjön.

Az információs hálózat kialakításával támogatni lehet a gondoskodás, a szociális kapcsolatteremtés és a piaci felosztás további fejlődését.

A HÁLÓZAT FOGALMA

Különböző információs hálózatok léteznek, különböző „szinteken”. Elsősorban kábelhálózatokról, rádiórelé-hálózatokról, műhold-hálózatokról beszélünk.

Léteznek ugyanakkor információáramlási hálózatok is. Ezeket a hálózatokat különböző vállalatok tulajdonában levő adatbázisok irányítják. Az ABB például nagy kiterjedésű adatkommunikációs „hálózatot” hozott létre a termelői helyek és az értékesítési, eladási helyek között. A TT és a Reuters óriási „hálózatokkal” rendelkeznek a hírek továbbításához. Ezekről az

Kuriózumot ajánlunk olvasóink figyelmébe
Hottovy Tibor,
Svédországban élő honfitársunk jóvoltából. A svéd Liberális Néppárt megbízásából összeállított ideai jelentés az információs társadalom és a telematika szemszögéből vizsgál több nagy trendet.

információs hálózatokról azt mondhatjuk, hogy ugyanazon a szinten helyezkednek el, mint a korábbi, tisztán távközlési hálózatok.

Az információs hálózatok a tisztán csak adatokat továbbító hálózat fölötte helyezkednek el. Az értékhozzáadás fogalma központi helyet foglal el a hálózatokról folytatott vitákban. A legokosabb az, ha az információs hálózatot egészen egyszerűen az információk áramlásának tekintjük. Az már másodlagos jelentőségű, hogy ehhez valamilyen távközlési hálózatot használjunk fel.

Az információs hálózat az adatbázisok és a távközlés felhasználásán alapul. A fejlődés egyik előfeltétele a digitalizáció volt. A digitális számítógépek tömeges gyártása egyre olcsóbbá válik. Ezt a mikroelektronika fejlődése tette lehetővé. A számítógépek alkalmazása széles körben elterjedt és személyes eszköz lett (PC). Ezt követte a tömegtermelés, az adatfeldolgozás decentralizálása.

Azáltal, hogy a számítógépeket mind egyszerűbben lehetett programozni és kezelni, egyre több ember számára váltak hozzáférhetővé. A technika feletti hatalom ezzel megosztottá vált. A távközlési rendszerek és az információs hálózatok fejlődését jelentős mértékben a számítógépek elterjedése határozza meg. A számítógé-

pekhez való hozzáférésre vonatkozó rendszerbeli szabályok éppen ezért sok esetben a távközlési hálózatokra is hatottak.

Lehetetlen volt fenntartani a tegnapi monopóliumait azon telekommunikációs rendszerek felett, melyeket ma már az egész világon széles körben elterjedve alkalmazunk. Ezen a területen a technika tette szükségessé a liberalizációt. Ez egyáltalán nem jellemző például az atomenergiára. Nem lehetnek kis atomerőművek az íróasztalunkon, mert ezt a technikát csak központilag lehet kezelni.

A központi irányítás csökkenése, gyengülése, mely egész iparosodott világunk jellemzője volt az 1980-as években, politikai akaraton is alapult, melynek célja a hatékonyabb szervezet kialakítása volt, ám ez mindennek előtt a technika fejlődésének a gyümölcse.

ÚJ ERŐFESZÍTÉSEK

A távközlési és az adatközlési rendszerek kiépítése ma nagy intenzitással folyik számos országban. Az 1990-es évek fejlődését a beruházási akarat és a piac állandó szemmel tartása jellemzi. Jól szemlélteti ezt az USA-ból érkező „üzenet”. Miután az amerikai elnökválasztási kampány aktívan foglalkozott az észak-amerikai telekommunikációs hálózatok kiépítésével, Bill Clinton és Al Gore kezdeményezte az új „*electronic superhighways*” (elektronikus autópályák) megalkotását. Több, politikailag és szakmailag is igen hozzáértő bizottságot hoztak létre azzal a feladattal, hogy fejlesszék ki azt, „ami az első helyre lendíti az USA-t az információs társadalomban”.

Röviden szólva az észak-amerikai kezdeményezés célja az, hogy minden egyes vállalat és minden egyes lakás elegendő telekommunikációs kapacitással rendelkezzen. Ennek műszaki alapja a fényvezető, amelyik a ház közelében halad („*fiber-to-the-curb*”) vagy eljut minden egyes lakásba („*fiber-to-the-home*”). Ez az egyén számára

jobb távközlési lehetőséget kínál, de a befolyás gyakorlásának a lehetőségét is nyújtja.

Az ipar szerepe ebben nyilvánvaló. Sok megfigyelő rendkívül jelentős információs piacok feltárását várja. A vállalatokat és a háztartásokat újszerű és sokrétű információs hálózatok érhetik el. A vállalatok esetében ez természetesen gyorsabb és biztonságosabb adatkommunikációt is jelent a teremtésben és az üzletek lebonyolításában, a gyorsaság pedig komoly üzleti előnyöket rejt magában.

NÖVEKVŐ HÁZTARTÁSI PIAC

Különböző amerikai szakértők által készített felmérések szerint a vállalati informatikánál jóval nagyobb mértékű fejlődés várható a háztartások információs hálózatainak piacán. A háztartások ugyanis sok mellérendelt szolgáltatáshoz juthatnának. Ez az információ-szolgáltatás érintheti az otthoni munkavégzést, a tanulást éppen úgy, mint az otthoni számítógépek kihasználhatóságát, továbbá a következő szolgáltatásokat is:

- Filmek megrendelése a TV-készüléken bármikor (*video on demand*).
- Lexikonok, egyebek megjelenítése képi formában a TV képernyőjén.
- Megrendelésre kiválasztott hírtípusok leadása.
- Oktatás „időtől és tértől függetlenül”.
- Különböző társadalmi szolgáltatások, például munkaközvetítés, adó, fogyasztás, tanácsadás stb.
- Orvosi felvilágosítás képpel és hanggal közvetlenül az ember otthonában.
- Áruk megrendelése (*TV-shopping*).
- Elektronikus postai és banki szolgáltatások.
- Videotelefon.
- Interaktív beszélgetés, szórakoztatás, játékok stb.

Intenzív fejlesztés alatt állnak a képernyős stacioner telefonkészülékek, az úgynevezett „intelligens telefonok” (melyek ezt az elnevezést onnan kapták, hogy parányi személyi számítógépet tartalmaznak). Folyik a fejlesztése a kézi számítógépeknek (PDA – *personal digital assistant*), melyek könnyű, „alig A5-ös nagyságú” képernyős számítógépek, s többek között betölthetik a telefon szerepét is, bárhol elérhetővé téve a különböző szolgáltatásokat.

A háztartások megrendeléseinek stb. feldolgozásához alkalmazott szokásos stacioner személyi számítógépek is minden bizonnyal felhasználásra kerülnek; még az egyszerű, játék-számítógépek is sokkal több feladatot láthatnak el, mint pusztán szórakoztatást.

A fejlesztés alatt álló különböző készülékváltozatokban közös az, hogy az elképzelések szerint a jövőbeli otthonokban minden személynek nem csak egyetlen saját készüléke lesz, hanem különböző készüléktípusokat vesznek majd igénybe.

Állóhíború folyik a telefon-, a film- és a média-társaságok között. Az utóbbiak előnyben vannak az első kettővel szemben: a média-társaságok hozzáférnek a filmekhez és a képekhez, s képesek azok leadására is az egyre nagyobb teljesítményű távközlési hálózatok közvetítésével. Az árakat jelenleg elképzelhetetlen magasságokba hajtják fel, amit mutat az amerikai Paramount szórakoztató és filmes társaság megvásárlása. A megvásárlásért a harc a Viacom kábeltévé-társaság és a QVC Network TV-shop társaság között folyik. Az ajánlati ár ennek a jelentésnek az elkészítésekor 80 milliárd svéd korona volt.

A többé vagy kevésbé számítógépes információs szolgáltatások világpiaca évente eléri a 10 000 milliárd svéd korona értékét. Igazán érthető, ha az ezzel kapcsolatos további analíziseknek helyt akarnak adni. Az USA-beli fejlődést számos más országban is nagy figyelemmel követik, nem utolsósorban Japánban, mely aligha fogja „szó nélkül elfogadni”, hogy egy másik ország akar az élre törni az alkalmazott elektronikában.

AZ EURÓPAI REAGÁLÁS

1992-ben az Európai Gazdasági Közösségen belül mintegy 40 milliárd svéd korona értéket ruháztak be az információs technológiába és a telekommunikációba, ami a Közösség teljes költségvetésének az 5%-át teszi ki. Természetesen nagy figyelemmel kísérik az USA-ban folyó tevékenységeket és kezdeményezéseket is.

Az állami szektor hatékonyabbá tételének a szorgalmazása kiterjed többek között az ENS és az IDA kezdeményezésekre is. Az első, az *European Nervous System*, melynek célja az információcsere, a szabványok definiálása és szolgáltatása, a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőkék szabad áramlásának az elősegítése érdekében.

Az IDA (*Interchange of Data between Administrations*) program célja a különböző hálózatok gyakorlati együttműködési lehetőségeinek a hatékony javítása. Számos más kezdeményezésről is be lehet számolni, többek között a hálózatok kiépítésének a támogatásáról és a közös adatbázisokhoz a hozzáférés biztosításáról.

Összefoglalásképpen azt mondhatjuk, hogy az Európai Közösségen belül nagyon is erőteljesen dolgoznak az információs és távközlési hálózatok adminisztrációs és ipari hasznosításának gyorsításán.

Erre sikeres példák a *Minitel*ek, mivel ezek műszaki szempontból és – legalábbis Franciaországban – gazdasági szempontból sikeresen alkalmazhatók a már meglévő telefonhálózatokon. E szolgáltatásokhoz tehát nem kell elektronikus országutakat kiépíteni. A Minitel felhasználását röviden úgy jellemezhetjük, hogy párbeszédes szöveges kommunikáció – a jelenlegi telefonvonalakon. A Minitel készüléket úgy tervezték meg, hogy olcsó, minden francia számára megfizethető árú legyen. (Franciaországban nemsokára eléri a hét millió felhasználói létszámot.) Ezért is alkalmaznak standard terminál-készüléket, mely csak szövegek továbbítására alkalmas (betűk és speciális jelek). Bebizonyosodott ugyanis, hogy elsősorban a dialógus, a megrendelési és a kifizetési lehetőség érdekelte a felhasználókat.

Franciaországban a Minitel segítségével igénybe vehető szolgáltatások száma meghaladja a 15 ezret. Közöttük találunk katalógusokat, vásárlást és megrendelést, információnyújtást, levelezést, s persze szórakoztatást is.

Felmerül annak a kérdése, milyen információs szolgáltatások igényelnek a már meglévő távközlési hálózatoknál fejlettebb távközlést. A gyártók szorgalmazzák az elektronikus országutak kiépítését, de valóban szükség van-e ezekre? És ha igen, akkor milyen típusú szolgáltatásokhoz?

A széles sávot használják fel többek között a interaktív TV esetében. Ez az a TV, melynél a felhasználó („a néző itt már igazán nem tekinthető pontos megnevezésnek”) részt vesz a rendszer működésében, a rendszer integrált része, válaszol, bizonyos dolgokat kér. Valóban olyan mértékben jelenik-e meg az igény erre, ami indokolja a milliárdos beruházásokat?

Az „új elektronikus országutak” kritikusai azt hangoztatják, hogy ma sem építünk 500 méter széles országutakat, pedig ezek felelnének meg a jelenleg megvalósítás alatt álló gigabit-hálózata-

toknak. Vajon milyen széles országutakra lesz szükségünk a jövőben?

A MULTIMÉDIA MEGÉRKEZÉSE

A multimédiával dolgozó számítógépek (mozgó színes kép és hang) már terjedőben vannak. Ezt a terjedést a színes TV elterjedésével hasonlíthatjuk össze. Lassanként „virtuális valósággá” válik az, hogy a lakásokban levő számítógépeket sokkal több mindenre felhasználhassuk, mint ma.

Ezekben az új megjelenítési formákban komoly és kevésbé komoly szolgáltatásokat is lehet nyújtani. Ez alól a pornográfia sem jelent kivételt. Rendkívül nehéz a „vonallahallgatásával” felfedezni az ilyen jellegű forgalmat. Az összes távközlési hálózaton az adatforgalom egyre nagyobb mennyiségű lesz. Nagyon nehéz a különböző jellegű ellenőrzésekkel feltárni az otthoni számítógépek adatbázisaiban levő etikátlan anyagok „tartalmát”, s túlságosan is egyszerű a memória törlése egyetlen pillanat alatt.

A multimédia fejlődése minden biztonnal új ellenőrzéseket is igényel és a mozgó kép és a hang is terjeszthető új formákban. A korlátozásokkal kapcsolatos igény ugyanakkor ma meglehetősen nagy. Vajon a jövőben be akarunk-e vezetni korlátozásokat? Talán a személyiségi adatok kezelése teremti meg majd a szükséges körülményeket ahhoz, hogy sor kerüljön az adattörvény módosítására, vagy a szerzői jog játszik ebben döntő szerepet? Erre ma még nincs válasz. Egyet azonban már ma is tudunk, meglehetősen nehéz prognosztizálni a távközlési forgalom fejlődését.

Indokolják-e mai ismereteink a jelenleginél sokkal nagyobb mértékű kiépítést? Amikor az elektronikus országutakról akarunk vitatkozni, akkor azokból a felhasználási lehetőségekből induljunk ki, melyeket már ismerünk és amelyeket előre tudunk jelezni.

AZ INFORMÁCIÓS HÁLÓZATOK KIÉPÍTÉSE

Ha valószínűtlennek tűnik az, hogy az eddig megépített vagy tervezett távközlési hálózat el tudja látni a kiemelt alkalmazási területeket, akkor meg lehet indokolni a további kiépítésekhez szükséges ráfordításokat is. Elsősorban azok a beruházások jöhetnek itt szóba, melyek felhasználói hálózatokhoz kapcsolódnak.

Az ilyen jellegű hálózatoknál teljesen megszokott a magántőkéből törté-

nő finanszírozás. Vannak azonban olyan helyzetek is, amikor indokolt az együttműködés az állami beruházókkal is. Egy ilyen együttműködés hozzájárulhat ahhoz, hogy meg lehessen valósítani a minden területen átnyúló társadalmi célt, mely azonos az egyén és a társadalom esetében, például a biztonsággal kapcsolatosan.

Mekkora lehet ezekben az esetekben az állam – piaci társadalmunkban elfogadható mérvű – szerepe az információ hálózat fejlesztésében?

Ilyen beavatkozás a foglalkoztatottság növelése, az oktatás, a kutatás támogatása távközléssel. Meglehetősen fontos az információ hálózat esetében a „tojás és a tyúk” jellegű gondolatmenet, amikor a társadalomban változások következnek be. Ahhoz, hogy a változtatás esélyt kapjon a megvalósulásra, a különböző erőknél együtt kell működniük a nehézségek leküzdésében.

A svéd erőfeszítések mögött rejlik egyik indok összefügg az általános európai helyzettel. Svédországban a várakozások szerint egyre nagyobb igény jelentkezik majd az európai projekttel való szorosabb együttműködésre. Amint már említettük, az Európai Közösség nagyon jelentős beruházások végrehajtását tervezi, a kutatással, a szabványosítással, a közös távközlési hálózat kifejlesztésével és meghatározott információtechnológiai alkalmazásokkal kapcsolatosan. Az érintettek meg vannak győződve arról, hogy ezzel elő lehet segíteni az Európa számára oly fontos célok elérését. Ahhoz, hogy Svédország ne csak a néző szerepéből figyelje ezt a fejlődést, saját projektekre és tapasztalatokra is szükségünk van, melyekből kiindulhatunk és amelyekkel dolgozhatunk.

SVÉD KEZDEMÉNYEZÉS

Ez a kezdeményezés hosszú távon jelentős kihatású lehet a svéd társadalomra. Hat átfogó alkalmazási projektet javasolunk a gazdasági élettel és az állammal közös megvalósításra. A projektek központjában a kvalifikált információ hálózatok alkalmazása áll. Sok esetben lesz szükség új rendszerfejlesztésekre.

Javasoljuk továbbá a fokozott kutatást azokon a területeken is, melyek közel állnak az alkalmazási projektekhez. Vonatkozik ez a távközléssel kapcsolatos ismereteink bővítésére és az adattechnika elterjesztésére az országban. Ez a bővítés érintheti a különböző rendszerfelhasználók közötti kom-

munikáció új formáit, a szervezetek közötti kommunikációt, ismereteinket a társadalmi és a gazdasági formákról, továbbá az információs hálózatok különböző alkalmazási fajtáira vonatkozó következtetéseket. Ebben az összefüggésben indokolt a fokozott kutatási tevékenység szorgalmazása az interaktív rendszerekkel kapcsolatosan (pl. a TV-n alapuló interaktív rendszerek-nél), valamint a kiszélesített települési analízis, többek között az átfogó piaci változásokkal és a szabályozások megszüntetésének a hatásaival kapcsolatosan.

Támogatni kell azokat az intézményeket, melyek a nagyobb adatátviteli sebességű kommunikációban érintett rendszerekkel kapcsolatos kutatást végzik. Az alábbi projekteknél sok tekintetben el kell vezetniük az ipari megrendelésekhez a kvalifikált hálózati alkalmazásokkal kapcsolatosan. E gondolatmenetet követve és ezzel a közös, széleskörű kezdeményezéssel sikerül átlépni az akadályokat is.

Megjegyezhetjük még azt is, hogy fontos hatású lehet az egyenlőtlenségek megszüntetésében az, hogy a nők is jobb lehetőségeket kapnak a korábban végzett fizikai munka helyett az információ hálózatokhoz több intelligenciát követelő munkakörök betöltésére.

ALKALMAZÁSI PROJEKTEK

Növekedés – elsősorban a kisvállalkozásokban. Ezen a területen lehet a leghatékonyabban új munkahelyeket teremteni. Biztosítani kell az alapvető erőforrásokat a kisvállalkozások számára. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ehhez nem elegendő az, ha csupán a szükséges adatátviteli kapacitást bocsátják rendelkezésre. Hatásosak csak az értelmes felhasználási módok és az „értéket hozzáadó erőforrások” lehetnek. A tanácsadást ebben az esetben úgy kell kialakítani, hogy valóban hozzáférhető legyen azok számára, akik igényt tartanak rá. A túlságosan is kvalifikált rendszerek sok esetben inkább elijesztőek lehetnek, mint bátorítóak.

A kisebb és a közepes vállalkozások támogatásának másik eszköze a megfelelő hálózatok kialakítása a különböző vállalkozások közötti együttműködés lehetővé tétele érdekében. Ezek a hálózatok természetesen átléphetik országunk határait is. Az ilyen típusú hálózat lehetővé teszi a kisebb, meghatározott termékkörökre specializálódott vállalatok számára, hogy a tevékenység-

gükhöz közel fekvő területekről is beszerezzék a szükséges ismereteket anélkül, hogy ezeket az ismereteket maguknak kellene kifejleszteniük.

A „távmunka”, a nem a munkahelyen végzett munka, elterjesztése érdekében több országban számos program folyik. Említsük csak meg az *European Community Telework/Telematics Forum* tevékenységét. Ennek keretében többek között olyan nagy jelentőségű projektekben dolgoznak, melyek ösztönzik a határokon átnyúló, távmunkavégzést Európán belül.

Meg kell vizsgálni a különböző új szervezeti formákat, beleértve az úgynevezett műholdirodákat is. A más országokban folytatott hasonló jellegű programokkal fokozni kell az együttműködést. A program keretein belül meg kell vizsgálni a távmunka megvalósítási lehetőségeit, az állami szektor különböző tevékenységi területein is, így tapasztalatokat szerezve a hatékonyság és rugalmasság fokozásához.

A tudás társadalmában nagyon is fontosak az **oktatással** kapcsolatos kezdeményezések. A tudás közvetítésére felhasznált új formák létrehozása alapvetően fontosá válhat. A távoktatással kapcsolatosan számos különböző tevékenység folyik az országban. Rendkívül nagy erőfeszítések várhatóak a központi intézkedések formájában is, elsősorban a nem számítógépes oktatás keretein belül. Ezen a területen speciális program létrehozását javasoljuk a számítógépes távoktatás megteremtéséhez. A számítógépek ez esetben felhasználhatók részben a szöveges szolgáltatásokhoz, részben pedig az interaktív videós anyagokhoz. Mindenekelőtt ez az utóbbi az érdekes számunkra. Ebben és más rendszerekben is, ahol nem állnak rendelkezésre ipari megoldások, a kutatáson alapuló fejlesztéssel a svéd ipart kellene megbízni.

Érdekes tanulmányozni a távmunka és a távoktatás kombinációit. A munka és a tanulás elegyítése mindkét tevékenységben ösztönző lehet. Az új oktatási rendszerek kutatása, a különböző megoldások pedagógiai és szervezeti következményeinek a vizsgálata nagyon is indokolt lehet ezzel összefüggésben. Igen indokolt ezen kívül a széleskörű együttműködés és kapcsolatfelvétel az európai Delta-program keretein belül.

A **korlátozott képességűek számára** a távközlési rendszerek megfelelő alkalmazásával kapcsolatban nagyon sok intézkedéssel foglalkoztak

már, de ezeket eddig még nem valósították meg.

Szóba jöhet különlegesen kialakított terminálok alkalmazása is. Az érdeklődésre számot tartó megrendelési szolgáltatásokra elő lehetne fizetni, például a PostNet útján. Ilyen továbbá a videokommunikáció kiépítése is a korlátozott képességűek, így például az értelmi fogyatékosok és a süketek számára. Vonatkozhat ez a korlátozott képességűek közötti, illetve a korlátozott képességűek és a nem korlátozott képességűek között folyó kommunikációra.

A szolgáltatások **a bevándorlók és látogatók számára** projekt keretein belül javasoljuk, hogy állítsanak össze a jelentősebb bevándorló nyelveken információcsomagot a fontosabb szociális, társadalmi tudnivalókról.

A jelenlegi információs szolgáltatásokat sokkal könnyebben elérhető módon kell hozzáférhetővé tenni. Az egyik módja ennek a kérdés folyamatos szöveges beírása a terminálba vagy a személyi számítógépbe. Ezt a kérdést a kérdést jelentő utasítással át lehet küldeni az adatrendszerbe, mely elvégzi a kérdés analízisét és válaszol is rá. Az effajta tevékenység már rövid távon is az export szempontjából fontos ipari termékeket hozhat létre.

A **hatékonyság növelése** érdekében nagyon fontos az aktív részvétel a nemzetközi szabványosításban. Több szinten kell létrehozni a szükséges szabványokat, gyakran a tisztán adatkommunikációtól szerfölött távol eső területeken is. Szintén támogatásra van szükség olyan szabványok kifejlesztéséhez is, amelyek a mindinkább integrált rendszerek alkalmazását és nem csak az egyes, különálló termékek előállítását célozzák.

Ma már küldhetünk elektronikus levelet közvetlenül Bill Clintonnak vagy Al Gore-nak. Sok levelet küldenek a különböző hálózatokon, így az Interneten át. Gore 1993 őszén felmérte, hogyan emelkedik az Internet igénybevétele: havonta 10–12%-os növekedést állapítottak meg! A jelenlegi becslések szerint ma mintegy 100 ezren veszik igénybe az Internet hálózatot.

Az állampolgárok és a társadalom közötti kapcsolatfelvételek hatékonyságának a fokozását szolgálják az állampolgári irodák. Ez a demokratikus alapintézmény minden polgár számára mélyreható információt nyújt a fontos társadalmi kérdésekről, nem utolsósorban a népszavazások előtt. A felméréseket követően jelenleg **különböző típusú állampolgári irodák** létesítését tervezik több településen. Nagyon

fontos ezeket az irodákat ellátni megfelelő hozzáférési lehetőségekkel a különböző információs hálózatokhoz és az adatházisokhoz azért, hogy az állampolgárok kérdéseire valóban helyes választ tudjanak adni.

Az állampolgári irodák hatékony eszközt jelenthetnek az állampolgárok és a társadalom közötti kapcsolat biztosításában. Elsősorban olyan információnyújtásra kell berendezkedni ezekben az irodákban, mely a polgárok kérdéseire ad választ. A hatósági ügyek kezelése ezekben az állampolgári irodákban már titkossági és integritási problémákat vethet fel. Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy az irodákban biztosítani lehet-e a polgárok számára képtelefonokat, többek között a közvetlen kapcsolatfelvételhez a hatóságokkal.

Az állampolgári irodák hatótávolságát meg lehet növelni az otthonokban levő személyi számítógépekig az adott adatházisok lehívhatóságával. Ezzel jelentős állampolgári csoportokat lehet elérni információval. Az említett szolgáltatásokat és a társadalmi információ más formáit is éppen ezért a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetővé kell tenni a nyilvános távközlési hálózatok közvetítésével is.

JOGI MÓDOSÍTÁSOK

Az információs szolgáltatások nyújtása a távközlési hálózatokon át jogi problémákat vet fel. Több törvényünket még azokban az időkben fogalmazták meg, amikor ez a technika még nem létezett.

Nagyon fontos tehát jogi analízist végezni annak felülvizsgálatához, hogyan befolyásolja a véleménynyilvánítási szabadság és a szerzői jog az új kommunikációs formákkal történő információnyújtás lehetőségeit. Korábban már említettük azt a kívánságot, mely szerint korlátozni kell az etikátlan szolgáltatásokat a távközlési hálózatokban. Nagyon fontos ezzel kapcsolatosan a jogi lehetőségek feltárása.

*

Az említett és a kutatással, a jogi felülvizsgálattal, illetve a megadott projektekkel kapcsolatos kezdeményezések megvalósítása kedvező hatással jár a társadalmi életre, növeli a hatékonyságot, de egymás fokozott figyelembevételét is. Mindezek a kezdeményezések együttesen segítik elő a fejlődést az egyes állampolgárok, a gazdasági élet, az állam és a települések jobb boldogulása szolgálatában.

Tomas Ohlin

TARTALOM ◆ CONTENTS

1	Dr. Lajtha György: Az információs országúton <i>Dr. Lajtha, Gy.: On the Information Highway</i>
3	Gergály Péter: EDI - Az üzletvitel új módszere <i>Gergály, P.: EDI - A New Method of Business Management</i>
8	dr. Sugár Péter: Az ENSZ Trade Point koncepciója <i>dr. Sugár, P.: The Trade Point Concept of the UN</i>
10	John Roberts: SMDS - A kilencvenes évek adatszolgáltatása <i>Roberts, J.: SMDS - Data Supply in the '90s</i>
14	Rázga Tamás - Leporisz György: TAVIS'94 - Magyar ISDN és frame-relay kísérlet <i>Rázga, T. - Leporisz, Gy.: TAVIS '94 - ISDN and Frame Relay Pilot Applications in Hungary</i>
19	Jurenka Oszkár: Emeldíjas audiotex az Európai Közösségben <i>Jurenka, O.: Premium Rate Audiotex in the EC</i>
24	Valerie Thompson: Videokonferencia - A következő lépés? <i>Thompson, V.: Videoconferencing - The Next Step?</i>
26	Helmut Willie: Egykiszolgálós veszteséges tömegkiszolgáló rendszer <i>Willie, H.: One-Server, Lossy Multi-User System</i>
31	Lajkó Sándor: The Missing Link - Megvan-e már a „hiányzó láncszem”? <i>Lajkó, S.: The Missing Link - Do We Have Already the „Missing Link”?</i>
35	Pfennig Siegmár: EUTELSAT szeminárium a telefóniáról <i>Siegmár, P.: EUTELSAT Seminar on Telephony</i>
36	Szöke Albert: Újdonságok a fényvezetőszálak mérés technikájában <i>Szöke, A.: Novelties in the Fibre Optic Measurement Technology</i>
38	Manuel Panart: Légekábel-hálózatok megbízhatósága <i>Panart, M.: Reliability of Aerial Cable Networks</i>
40	Tomas Ohlin: A nukleáris energiától az agyenergiáig <i>Ohlin, T.: From Nuclear Energy To Brain Energy</i>
44	Halász Miklós: Az Ameritech <i>Halász, M.: The Ameritech</i>
49	A DBP Telekom és a DeTeMobil <i>DBP Telekom and DeTeMobil</i>
50	dr. Gosztony Géza: Fuzzy logika az IEC szabványokban? <i>dr. Gosztony, G.: Fuzzy logic in IEC Standards?</i>
52	Kéki Ervin: Távközlés Vietnámban egykor és ma <i>Kéki, E.: Telecommunications in Vietnam Then and Now</i>
53	Hírek <i>News</i>
54	Mészáros Etelka: A fizikokémiai kutatás „mellékterméke” <i>Mészáros, E.: One of the „Spin-Offs” of Physicochemistry Research</i>

E SZÁMUNK SZERZŐI ◆ AUTHORS OF THIS ISSUE

Dr. Lajtha György felelős szerkesztő; Gergály Péter egyetemi hallgató (BME); dr. Sugár Péter tanácsadó (SZÁMALK SOFTEC Kft.); John Roberts elnök (European SMDS Interest Group - ESIG); Rázga Tamás műszaki igazgató (SZKI Kft.); Leporisz György rendszertechnikai főmérnök (SZKI Kft.); Jurenka Oszkár marketing főelőadó (Matáv Rt.); Valerie Thompson távközlési szakíró; Helmut Willie (DBP Telekom - Forschungs- und Technologiezentrum); Lajkó Sándor mérnök; Szöke Albert fejlesztési igazgató (Optotrans Kft.); Manuel Panart (MALICO); Pfennig Siegmár mérnök (HUNSAT Egyesülés); Tomas Ohlin; Halász Miklós műszaki tanácsadó (Ameritech); dr. Gosztony Géza főmunkatárs (Matáv Rt.); Kéki Ervin a Világkiállítási Iroda vezetője (Matáv Rt.); Mészáros Etelka főelőadó (Matáv Rt.).

Dr. György Lajtha editor-in-chief; Péter Gergály student (Technical University of Budapest); Dr. Péter Sugár consultant (SZÁMALK SOFTEC Ltd.); John Roberts chairman (European SMDS Interest Group - ESIG); Tamás Rázga technical director; György Leporisz system technical chief engineer (SZKI Ltd.); Oszkár Jurenka marketing chief official (HTC Ltd.); Valerie Thompson telecommunications specialist; Helmut Willie (DBP Telekom Research and Technology Centre); Sándor Lajkó engineer; Albert Szöke development director (Optotrans Ltd.); Manuel Panart (MALICO); Siegmár Pfennig engineer (HUNSAT Association); Tomas Ohlin; Miklós Halász technical consultant (Ameritech); Dr. Géza Gosztonyi senior fellow (HTC Ltd.); Ervin Kéki manager of the EXPO Office (HTC Ltd.); Etelka Mészáros chief official (HTC Ltd.).

új

válaszutak:

több

információt

mindenkinek

A MAGYAR TÁVKÖZLÉSI RT. FOLYÓIRATA

1994. V. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

ÁPRILIS 100 FT

